

عنوان مقاله : تحلیل آماری رابطه درآمد و هزینه دهک های مختلف با نرخ تورم

هادی دلافکار

کارشناس ارشد علوم اقتصادی دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری بوشهر، بوشهر، ایران
hdelafkar@yahoo.com

طاهره زارعی

کارشناس ارشد علوم اقتصادی دفتر هماهنگی امور اقتصادی استانداری بوشهر، بوشهر، ایران
saretehrani387@gmail.com

زینب غریبی

کارشناس مسئول امور مالی اداره کل ثبت احوال استان بوشهر، بوشهر، ایران
gharibi.zeinab@gmail.com

مصطفی عابدی

کارشناس ارشد مهندسی کامپیوتر - هوش مصنوعی، دانشگاه خلیج فارس، بوشهر، ایران
mosikaveh78@gmail.com

چکیده

نرخ تورم یک شاخص مالی و پولی است. درآمدها و هزینه های خانوارها نیز شاخص های مالی و پولی هستند. درآمدها و هزینه های شهروندان به صورت مستمر افزایش می یابد و یکی از دلایل آن، استمرار افزایش تورم در کشور است. اما آنچه که مهم است، تغییرات ساختار درآمدها و هزینه هاست. دهک های مختلف جامعه، سهم های متفاوتی در درآمدها و هزینه ها دارند. با افزایش رتبه دهک ها، سهم آنها در درآمدها و هزینه ها بیشتر می شود. در این نوشتار تلاش شده است مشخص گردد با تغییر نرخ تورم، سهم درآمدی و سهم هزینه ای دهک های دهگانه جامعه چه تغییری می کنند؟

واژگان کلیدی: نرخ تورم، سهم درآمدی دهک ها، سهم هزینه ای دهک ها، همبستگی

مقدمه

بدیهی است که درآمد افراد مختلف جامعه یکسان نیست و افراد و گروه های مختلف از درآمدهای متفاوت برخوردارند. شهروندان در قالب خانواده ها و خانوارها، بر مبنای منابع درآمدی خود، میزان هزینه قابل پرداخت به کالاها و خدمات مورد نیاز خود را برنامه ریزی می کنند. بنابراین در جامعه مردم از لحاظ درآمد و هزینه، به گروه های مختلف تقسیم می شود. رایج ترین تقسیم بندی، دهک های درآمدی و دهک های هزینه ای هستند.

با تغییر دهک ها، سهم درآمدها و هزینه های آنها نیز تغییر می کند. با حرکت از دهک های پایین به سمت دهک های بالای جامعه، سهم درآمد و سهم هزینه آنها از کل درآمدها و هزینه های کشور نیز افزایش می یابد. دهک اول (ده درصد فقیر جامعه) کمترین سهم از درآمد و هزینه و دهک دهم (ده درصد ثروتمند جامعه) بیشترین سهم را از درآمدها و هزینه های جامعه به خود اختصاص داده اند.

مرکز آمار ایران با استفاده از مطالعاتی که انجام می دهد، هر ساله میزان درآمد و هزینه دهک های مختلف را منتشر می کند. سهم درآمدی/هزینه ای دهک ها در سال های مختلف، تغییر می کند. البته بازه تغییرات سهم ها زیاد نمی باشد.

از طرفی هر سال نرخ تورم نیز تغییر می کند. با توجه به اینکه نرخ تورم یک شاخص مالی و پولی است، قطعاً بر درآمدها و هزینه ها اثر می گذارد و از آنها اثر می پذیرد.

در این نوشتار تلاش شده است تا با استفاده از اطلاعات موجود در سایت رسمی مرکز آمار ایران و مقایسه و بررسی آنها، رابطه نرخ تورم با سهم درآمدی/هزینه ای دهک های مختلف جامعه (شهری و روستایی) بررسی و مشخص گردد.

روش تحقیق

به منظور بررسی ضریب همبستگی نرخ تورم و درآمدها و هزینه های دهک های دهگانه، از سایت مرکز آمار ایران اطلاعات مورد نیاز جمع آوری و در جداول مختلف و متعدد درج گردید.

با استفاده از گزارشات «متوسط درآمد خالص سالانه خانوارهای شهری و روستایی» مرکز آمار ایران، درآمدها و هزینه های خانوارهای شهری و روستایی و همچنین دهک های دهگانه به دست آمد. شایان ذکر است آخرین اطلاعات منتشر شده در این رابطه، مربوط به سال ۱۴۰۳ می باشد.

سپس با بهره مندی از گزارش های «شاخص قیمت مصرف کننده» مرکز آمار، اطلاعات مربوط به نرخ تورم در ۱۴ سال (سال ۱۳۹۰ تا سال ۱۴۰۳) جمع آوری شد. لازم به ذکر است که اطلاعات مربوط به نرخ تورم، ماهانه منتشر می شود و آخرین گزارش منتشره مربوط به مردادماه ۱۴۰۵ است اما از آنجا که اطلاعات درآمدها و هزینه ها تا پایان سال ۱۴۰۳ بود، به ناچار اطلاعات نرخ تورم هم برای همان بازه زمانی انتخاب شدند.

در زیر نمونه ای از جداول تهیه شده آورده شده است. جدول ۱ «نرخ تورم سالانه»، جدول ۲ «متوسط درآمد سالانه خانوار شهری به تفکیک دهک درآمدی» و جدول ۳ «متوسط هزینه سالانه خانوار روستایی به تفکیک دهک هزینه ای» می باشد.

جدول (۱): نرخ تورم سالانه (درصد)

سال														
۱۴۰۳	۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	۱۳۹۴	۱۳۹۳	۱۳۹۲	۱۳۹۱	۱۳۹۰	
۳۲.۸	۴۰.۷	۴۵.۰	۳۹.۷	۳۶.۲	۳۴.۴	۲۶.۶	۸.۱	۶.۸	۱۱.۳	۱۴.۸	۳۲.۱	۲۸.۶	۲۶.۴	شهری
۳۰.۷	۴۰.۶	۵۰.۶	۴۲.۸	۳۷.۷	۳۷.۳	۲۸.۱	۸.۸	۷.۲	۱۰.۶	۱۳.۷	۳۶.۱	۳۲.۷	۳۶.۵	روستایی

جدول (۲) : متوسط درآمد سالانه خانوار شهری به تفکیک دهک درآمدی (هزار تومان)

سال	متوسط کشور	دهک‌ها									
		اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم
۱۳۹۰	۱۳,۰۳۰	۳,۳۶۴	۶,۰۱۱	۷,۶۱۰	۹,۰۵۸	۱۰,۴۴۱	۱۱,۹۱۴	۱۳,۷۰۶	۱۶,۱۵۵	۲۰,۰۶۹	۳۱,۹۷۸
۱۳۹۱	۱۶,۷۲۴	۴,۵۰۶	۷,۷۸۴	۹,۷۵۷	۱۱,۴۰۱	۱۳,۰۵۶	۱۴,۸۹۷	۱۷,۰۹۵	۲۰,۰۷۷	۲۵,۱۱۸	۴۳,۵۸۷
۱۳۹۲	۲۰,۴۵۵	۵,۷۴۱	۹,۶۶۸	۱۱,۹۴۳	۱۳,۹۴۵	۱۵,۸۵۱	۱۸,۰۵۵	۲۰,۷۸۰	۲۴,۶۷۳	۳۱,۰۳۰	۵۲,۸۸۵
۱۳۹۳	۲۴,۱۳۲	۶,۵۴۰	۱۱,۲۲۳	۱۳,۹۸۴	۱۶,۳۶۳	۱۸,۸۵۵	۲۱,۴۹۲	۲۴,۸۹۵	۲۹,۳۶۸	۳۶,۹۱۲	۶۱,۷۱۶
۱۳۹۴	۲۷,۸۸۷	۷,۴۸۸	۱۲,۸۶۳	۱۶,۰۱۹	۱۸,۸۶۰	۲۱,۸۲۷	۲۴,۹۶۸	۲۸,۹۱۷	۳۴,۱۲۴	۴۲,۷۹۹	۷۱,۰۴۲
۱۳۹۵	۳۱,۷۲۱	۷,۵۲۴	۱۳,۸۰۵	۱۷,۵۷۲	۲۰,۸۱۹	۲۴,۱۷۰	۲۷,۸۶۸	۳۲,۴۸۲	۳۸,۳۲۸	۴۸,۱۶۷	۸۶,۴۹۷
۱۳۹۶	۳۶,۶۸۵	۹,۰۹۳	۱۵,۸۶۰	۲۰,۱۱۰	۲۳,۹۷۷	۲۸,۰۶۷	۳۲,۴۷۱	۳۸,۰۹۳	۴۵,۷۸۲	۵۷,۹۰۱	۹۵,۵۲۶
۱۳۹۷	۴۳,۴۹۱	۱۰,۶۰۸	۱۸,۳۶۹	۲۳,۱۸۲	۲۷,۴۷۶	۳۲,۰۹۲	۳۷,۳۲۲	۴۳,۸۱۷	۵۲,۹۷۹	۶۷,۹۱۷	۱۲۱,۲۱۲
۱۳۹۸	۵۴,۱۰۱	۱۳,۱۰۵	۲۳,۱۰۳	۲۹,۳۴۵	۳۵,۲۱۰	۴۱,۲۶۳	۴۷,۹۲۸	۵۵,۹۹۹	۶۶,۹۲۶	۸۴,۳۷۲	۱۴۳,۸۲۳
۱۳۹۹	۷۴,۶۷۶	۱۸,۱۴۳	۳۱,۶۴۴	۴۰,۳۵۹	۴۸,۳۷۲	۵۶,۵۰۰	۶۵,۲۷۷	۷۶,۳۷۰	۹۱,۷۹۲	۱۱۷,۰۸۹	۲۰۱,۳۲۲
۱۴۰۰	۱۱۲,۴۲۲	۲۷,۸۱۷	۴۹,۰۱۷	۶۲,۱۵۳	۷۴,۱۵۰	۸۶,۸۸۷	۱۰۱,۰۲۵	۱۱۷,۵۲۱	۱۳۸,۹۵۰	۱۷۳,۲۷۰	۲۹۳,۵۲۰
۱۴۰۱	۱۶۶,۹۶۴	۴۲,۴۴۳	۷۶,۱۷۰	۹۶,۵۲۱	۱۱۳,۹۶۹	۱۳۱,۴۱۸	۱۵۰,۰۰۰	۱۷۴,۰۲۹	۲۰۴,۸۴۷	۲۵۵,۷۴۵	۴۲۴,۶۲۲
۱۴۰۲	۲۵۶,۹۳۷	۶۹,۸۹۸	۱۱۸,۵۱۳	۱۴۵,۳۰۸	۱۷۰,۲۵۸	۱۹۵,۸۸۶	۲۲۵,۹۷۸	۲۶۳,۳۵۳	۳۱۳,۳۰۷	۳۸۷,۷۷۸	۶۸۰,۱۶۸
۱۴۰۳	۳۴۳,۱۶۴	۹۵,۲۱۱	۱۶۳,۱۶۹	۲۰۰,۵۱۵	۲۳۵,۵۵۶	۲۷۲,۱۸۷	۳۱۱,۳۲۲	۳۶۱,۲۹۲	۴۲۴,۹۵۷	۵۱۹,۸۸۷	۸۴۸,۳۸۵

جدول (۳) : متوسط هزینه سالانه خانوار روستایی به تفکیک دهک هزینه ای (هزار تومان)

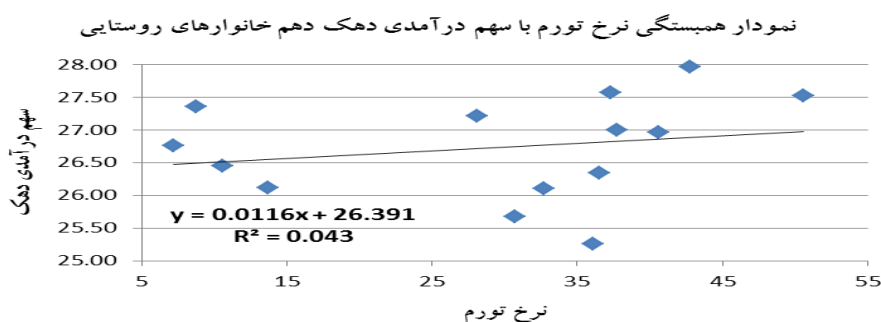
سال	متوسط کشور	دهک‌ها									
		اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم
۱۳۹۰	۸,۳۹۷	۱,۸۲۰	۳,۳۰۶	۴,۳۵۱	۵,۳۴۲	۶,۳۲۴	۷,۴۲۰	۸,۷۲۸	۱۰,۴۶۷	۱۳,۳۷۴	۲۲,۸۵۱
۱۳۹۱	۱۰,۸۱۹	۲,۳۳۰	۴,۲۹۵	۵,۶۵۲	۶,۸۸۴	۸,۱۲۲	۹,۴۸۶	۱۱,۲۰۳	۱۳,۵۲۶	۱۷,۱۹۱	۲۹,۵۱۸
۱۳۹۲	۱۲,۹۵۶	۲,۹۳۰	۵,۴۵۷	۷,۱۵۹	۸,۶۳۸	۱۰,۰۷۴	۱۱,۶۹۱	۱۳,۵۷۰	۱۶,۰۸۷	۲۰,۰۸۲	۳۳,۸۷۵
۱۳۹۳	۱۳,۸۵۳	۲,۷۳۳	۵,۳۷۱	۷,۱۹۶	۸,۹۱۲	۱۰,۶۳۴	۱۲,۵۷۰	۱۴,۸۲۵	۱۷,۷۴۱	۲۲,۰۷۹	۳۶,۴۹۰
۱۳۹۴	۱۴,۶۹۸	۲,۹۹۷	۵,۷۰۲	۷,۷۲۰	۹,۶۱۱	۱۱,۵۲۱	۱۳,۴۷۳	۱۵,۶۷۴	۱۸,۵۹۱	۲۳,۱۹۰	۳۸,۵۱۲
۱۳۹۵	۱۵,۶۹۱	۳,۳۸۸	۶,۳۰۷	۸,۴۳۷	۱۰,۳۷۰	۱۲,۲۷۷	۱۴,۳۶۰	۱۶,۷۷۱	۱۹,۷۷۳	۲۴,۷۶۶	۴۰,۴۶۷
۱۳۹۶	۱۷,۸۶۷	۳,۶۵۲	۶,۹۴۳	۹,۲۶۳	۱۱,۳۴۹	۱۳,۵۰۰	۱۵,۸۸۸	۱۸,۶۳۴	۲۲,۳۵۳	۲۸,۴۳۳	۴۸,۶۷۸
۱۳۹۷	۲۱,۴۴۷	۴,۲۶۶	۸,۱۷۷	۱۰,۸۵۷	۱۳,۳۲۶	۱۵,۹۸۴	۱۸,۸۷۶	۲۲,۲۳۴	۲۶,۷۳۳	۳۴,۰۵۵	۵۹,۹۸۶
۱۳۹۸	۲۶,۱۰۱	۴,۷۳۷	۱۰,۱۰۵	۱۳,۵۲۲	۱۶,۵۳۳	۱۹,۶۶۷	۲۳,۲۵۹	۲۷,۳۶۱	۳۲,۷۳۴	۴۱,۱۵۰	۷۱,۹۶۳
۱۳۹۹	۳۴,۰۶۸	۵,۲۳۵	۱۳,۱۹۳	۱۷,۵۷۹	۲۱,۵۷۱	۲۵,۷۱۴	۳۰,۳۰۰	۳۵,۷۴۰	۴۳,۰۶۳	۵۴,۰۷۸	۹۴,۲۴۵
۱۴۰۰	۵۱,۹۱۲	۹,۰۸۸	۱۹,۸۲۷	۲۶,۴۹۱	۳۲,۵۲۴	۳۸,۸۱۹	۴۵,۶۵۶	۵۴,۱۷۸	۶۵,۷۶۲	۸۳,۶۶۱	۱۴۳,۱۳۶
۱۴۰۱	۷۸,۸۶۰	۱۳,۱۵۹	۲۹,۹۶۵	۳۹,۶۵۲	۴۸,۵۹۷	۵۸,۰۹۰	۶۸,۷۶۴	۸۲,۰۱۳	۹۹,۷۶۸	۱۲۶,۲۳۸	۲۲۲,۳۹۹
۱۴۰۲	۱۱۰,۶۵۹	۱۷,۹۷۴	۴۱,۸۵۹	۵۶,۲۴۵	۶۹,۰۲۶	۸۲,۱۰۷	۹۷,۳۷۶	۱۱۵,۰۵۱	۱۳۹,۳۶۴	۱۷۷,۶۹۱	۳۰۹,۹۶۹
۱۴۰۳	۱۴۴,۶۸۲	۲۳,۵۱۰	۵۵,۸۹۳	۷۴,۸۸۳	۹۲,۱۵۷	۱۰۹,۷۳۳	۱۲۹,۰۹۳	۱۵۲,۳۹۶	۱۸۱,۶۷۱	۲۲۹,۴۴۴	۳۹۸,۱۱۲

در ادامه «سهم درآمدی دهک های خانوارهای شهری»، «سهم درآمدی دهک های خانوارهای روستایی»، «سهم هزینه ای دهک های خانوارهای شهری» و «سهم هزینه ای دهک های خانوارهای روستایی» محاسبه و در ۴ جدول مجزا مرتب شدند. یک نمونه از جداول چهارگانه مذکور به شرح جدول ۴ می باشد.

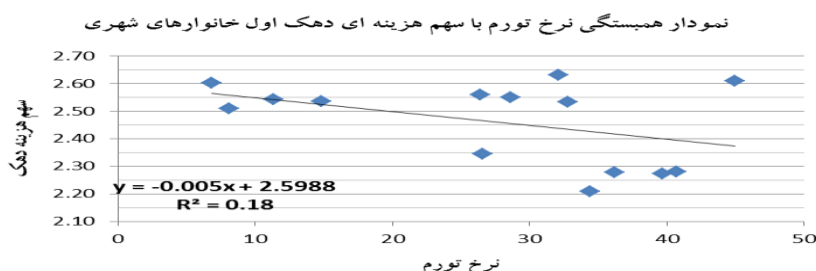
جدول (۴): سهم درآمدی دهک های خانوارهای شهری (درصد)

سال	کشور	دهک‌ها									
		اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	نهم	دهم
۱۳۹۰	۱۰۰	۲.۵۸	۴.۶۱	۵.۸۴	۶.۹۵	۸.۰۱	۹.۱۴	۱۰.۵۲	۱۲.۴۰	۱۵.۴۰	۲۴.۵۴
۱۳۹۱	۱۰۰	۲.۶۹	۴.۶۵	۵.۸۳	۶.۸۲	۷.۸۰	۸.۹۱	۱۰.۲۲	۱۲.۰۰	۱۵.۰۲	۲۶.۰۶
۱۳۹۲	۱۰۰	۲.۸۱	۴.۷۳	۵.۸۴	۶.۸۲	۷.۷۵	۸.۸۳	۱۰.۱۶	۱۲.۰۶	۱۵.۱۷	۲۵.۸۵
۱۳۹۳	۱۰۰	۲.۷۱	۴.۶۵	۵.۷۹	۶.۷۸	۷.۸۱	۸.۹۰	۱۰.۳۱	۱۲.۱۷	۱۵.۲۹	۲۵.۵۷
۱۳۹۴	۱۰۰	۲.۶۸	۴.۶۱	۵.۷۴	۶.۷۶	۷.۸۳	۸.۹۵	۱۰.۳۷	۱۲.۲۳	۱۵.۳۵	۲۵.۴۷
۱۳۹۵	۱۰۰	۲.۳۷	۴.۳۵	۵.۵۴	۶.۵۶	۷.۶۲	۸.۷۸	۱۰.۲۴	۱۲.۰۸	۱۵.۱۸	۲۷.۲۷
۱۳۹۶	۱۰۰	۲.۴۸	۴.۳۲	۵.۴۸	۶.۵۴	۷.۶۵	۸.۸۵	۱۰.۳۸	۱۲.۴۸	۱۵.۷۸	۲۶.۰۴
۱۳۹۷	۱۰۰	۲.۴۴	۴.۲۲	۵.۳۳	۶.۳۲	۷.۳۸	۸.۵۸	۱۰.۰۷	۱۲.۱۸	۱۵.۶۱	۲۷.۸۷
۱۳۹۸	۱۰۰	۲.۴۲	۴.۲۷	۵.۴۲	۶.۵۱	۷.۶۳	۸.۸۶	۱۰.۳۵	۱۲.۳۷	۱۵.۵۹	۲۶.۵۸
۱۳۹۹	۱۰۰	۲.۴۳	۴.۲۴	۵.۴۰	۶.۴۸	۷.۵۶	۸.۷۴	۱۰.۲۳	۱۲.۲۹	۱۵.۶۸	۲۶.۹۶
۱۴۰۰	۱۰۰	۲.۴۷	۴.۳۶	۵.۵۳	۶.۶۰	۷.۷۳	۸.۹۹	۱۰.۴۵	۱۲.۳۶	۱۵.۴۱	۲۶.۱۱
۱۴۰۱	۱۰۰	۲.۵۴	۴.۵۶	۵.۷۸	۶.۸۳	۷.۸۷	۸.۹۸	۱۰.۴۲	۱۲.۲۷	۱۵.۳۲	۲۵.۴۳
۱۴۰۲	۱۰۰	۲.۷۲	۴.۶۱	۵.۶۵	۶.۶۲	۷.۶۲	۸.۷۹	۱۰.۲۵	۱۲.۱۹	۱۵.۰۹	۲۶.۴۶
۱۴۰۳	۱۰۰	۲.۷۷	۴.۷۵	۵.۸۴	۶.۸۶	۷.۹۳	۹.۰۷	۱۰.۵۳	۱۲.۳۸	۱۵.۱۵	۲۴.۷۲

همانگونه که ملاحظه می شود در ۱۴ سال مورد نظر، سهم درآمدهای دهک اول (ده درصد مردم فقیر کشور)، بین ۲/۳۷ تا ۲/۸۱ درصد از کل درآمدهای کشور بوده است. این میزان برای دهک دهم (ده درصد مردم ثروتمند کشور)، بین ۲۴/۵۴ تا ۲۷/۸۷ درصد می باشد. پس از آماده شدن اطلاعات سهم های درآمدی و هزینه های دهک های دهگانه، ۴۰ نمودار همبستگی بین نرخ تورم و سهم درآمدی/هزینه ای خانوارهای شهری و روستایی ترسیم شد. نمودارهای زیر (شکل های ۱ و ۲)، برخی از نمودارهای موصوف است:

شکل (۱): نمودار همبستگی نرخ تورم با سهم درآمدی دهک دهم خانوارهای روستایی

شکل (۲): نمودار همبستگی نرخ تورم با سهم هزینه ای دهک اول خانوارهای شهری

با کمک فرمول همبستگی های محاسبه شده، ضریب همبستگی برای حالت های مختلف احصاء و در جداول ۵ و ۶ خلاصه شده است.

جدول (۵): همبستگی بین نرخ تورم با نسبت درآمد دهک های مختلف درآمدی

خانوارهای روستایی			خانوارهای شهری			همبستگی بین نرخ تورم با نسبت درآمد دهک‌های درآمدی
نوع همبستگی		ضریب همبستگی (r)	نوع همبستگی		ضریب همبستگی (r)	
قدرت	جهت		قدرت	جهت		
ضعیف	معکوس	-۰/۲۴	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۱۱	دهک اول
ضعیف	معکوس	-۰/۲۷	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۸	دهک دوم
ضعیف	معکوس	-۰/۲۱	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۵	دهک سوم
بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۰۷	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۷	دهک چهارم
بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۷	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۵	دهک پنجم
بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۱۴	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۱۰	دهک ششم
بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۰۱	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۸	دهک هفتم
بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۱۰	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۸	دهک هشتم
بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۲	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۱۴	دهک نهم
ضعیف	مستقیم	+۰/۲۱	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۰۷	دهک دهم

جدول (۶): همبستگی بین نرخ تورم با نسبت هزینه دهک های مختلف درآمدی

خانوارهای روستایی			خانوارهای شهری			همبستگی بین نرخ تورم با نسبت هزینه دهک‌های هزینه‌ای
نوع همبستگی		ضریب همبستگی (r)	نوع همبستگی		ضریب همبستگی (r)	
قدرت	جهت		قدرت	جهت		
متوسط	معکوس	-۰/۵۰	متوسط	معکوس	-۰/۴۲	دهک اول
ضعیف	معکوس	-۰/۲۰	ضعیف	مستقیم	+۰/۲۰	دهک دوم
ضعیف	معکوس	-۰/۳۸	ضعیف	مستقیم	+۰/۲۱	دهک سوم
متوسط	معکوس	-۰/۵۶	ضعیف	مستقیم	+۰/۳۲	دهک چهارم
قوی	معکوس	-۰/۷۰	ضعیف	مستقیم	+۰/۳۹	دهک پنجم
قوی	معکوس	-۰/۷۵	ضعیف	مستقیم	+۰/۳۶	دهک ششم
قوی	معکوس	-۰/۶۸	ضعیف	مستقیم	+۰/۲۶	دهک هفتم
بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۱۵	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۷	دهک هشتم
ضعیف	مستقیم	+۰/۲۷	ضعیف	معکوس	-۰/۲۴	دهک نهم
قوی	مستقیم	+۰/۷۰	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۱۸	دهک دهم

بحث و نتیجه گیری

با رسم نمودار همبستگی نرخ تورم و سهم درآمدها و هزینه های خانوارهای شهری و روستایی، ضریب همبستگی روابط موصوف احصاء گردید. این روابط به شرح جداول ۷ و ۸ می باشد:

جدول (۷): همبستگی بین نرخ تورم با نسبت درآمد و هزینه دهک های مختلف خانوارهای شهری

هزینه ها		درآمدها		همبستگی بین نرخ تورم با نسبت هزینه و درآمد دهک های خانوارهای شهری	
نوع همبستگی		نوع همبستگی		ضریب همبستگی	
قدرت	جهت	قدرت	جهت	(r)	
متوسط	معکوس	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۱۱	دهک اول
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۸	دهک دوم
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۵	دهک سوم
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۷	دهک چهارم
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۵	دهک پنجم
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۱۰	دهک ششم
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۸	دهک هفتم
بسیار ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۸	دهک هشتم
ضعیف	معکوس	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۱۴	دهک نهم
بسیار ضعیف	معکوس	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۰۷	دهک دهم

جدول (۸): همبستگی بین نرخ تورم با نسبت درآمد و هزینه دهک های مختلف خانوارهای روستایی

هزینه ها		درآمدها		همبستگی بین نرخ تورم با نسبت هزینه و درآمد دهک های خانوارهای روستایی	
نوع همبستگی		نوع همبستگی		ضریب همبستگی	
قدرت	جهت	قدرت	جهت	(r)	
متوسط	معکوس	ضعیف	معکوس	-۰/۲۴	دهک اول
ضعیف	معکوس	ضعیف	معکوس	-۰/۲۷	دهک دوم
ضعیف	معکوس	ضعیف	معکوس	-۰/۲۱	دهک سوم
متوسط	معکوس	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۰۷	دهک چهارم
قوی	معکوس	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۷	دهک پنجم
قوی	معکوس	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۱۴	دهک ششم
قوی	معکوس	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۰۱	دهک هفتم
بسیار ضعیف	معکوس	بسیار ضعیف	معکوس	-۰/۱۰	دهک هشتم
ضعیف	مستقیم	بسیار ضعیف	مستقیم	+۰/۰۲	دهک نهم
قوی	مستقیم	ضعیف	مستقیم	+۰/۲۱	دهک دهم

همانگونه که ملاحظه می گردد رابطه نرخ تورم با سهم درآمدی دهک های دهگانه خانوارهای شهری، بسیار ضعیف و غیر قابل توجه است. بدین معنا که با تغییر تورم، سهم درآمدهای دهک های مختلف، تقریباً تغییر نمی کند؛ اما این موضوع در خصوص هزینه ها متفاوت است. با افزایش نرخ تورم، سهم هزینه دهک اول خانوارهای شهری، کم می شود ولی سهم هزینه دهک های دوم تا هفتم، افزایش می یابد. این روند برای دهک های نهم و دهم مجدداً معکوس می شود.

در رابطه با خانوارهای روستایی، تغییرات، تفاوت های چشمگیری با خانوارهای شهری دارد. در خانوارهای روستایی، با افزایش نرخ تورم، سهم درآمدی ۳ دهک پائین جامعه کمتر و سهم درآمدی دهک دهم، بیشتر می شود. در بخش هزینه ها، عکس العمل ها قوی تر می باشد. با افزایش نرخ تورم، سهم هزینه های ۸ دهک پایین جامعه کمتر و سهم دهک های نهم و دهم خانوارهای روستایی بیشتر می شود. واکنش هزینه های دهک های پنجم، ششم، هفتم و دهم، قوی می باشد ($0.6 \leq r < 0.8$). بنابراین می توان شاکله و سهم هزینه ها بیشتر از سهم درآمدهای از تغییرات نرخ تورم متأثر می شوند همچنین تغییرات سهم درآمدی و هزینه ای در جامعه روستایی بیشتر از جامعه شهری است. یا عبارت دیگر چارچوب درآمدها و هزینه ها در جوامع شهری نسبت به تغییرات تورم، مقاوم تر می باشد.

منابع

- گزارشات شاخص قیمت مصرف کننده، انتشارات مرکز آمار ایران، ۱۴۰۵
گزارشات طرح آمارگیری هزینه و درآمد خانوار شهری و روستایی، انتشارات مرکز آمار ایران، ۱۴۰۴
دل افکار، هادی و همکاران، سند ملی رصد تورم استان ها، گزارشات وزارت کشور، ۱۴۰۵
پایگاه اطلاع رسانی سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان بوشهر